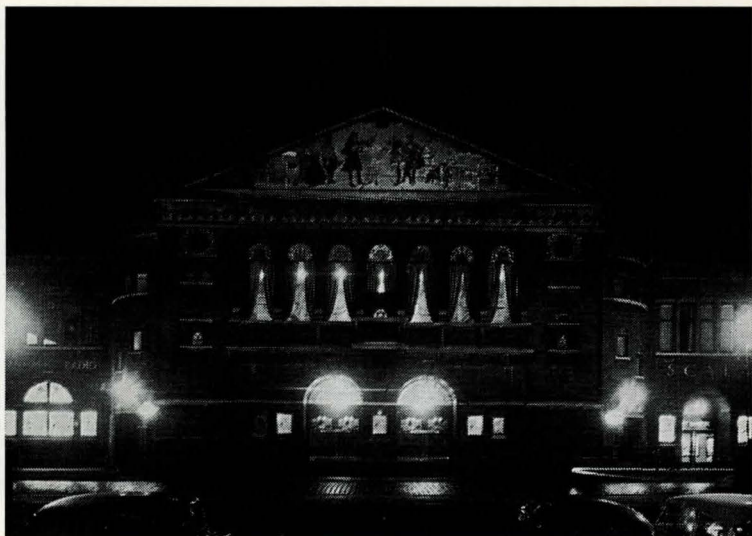

AARHUS TEATER
SÆSON 1961-62

FORSØGSSCENEN
præsenterer:

AUGUST STRINDBERG:
DEN STÆRKESTE

FERNANDO ARRABAL:
DE TO BØDLER

EDWARD ALBEE:
HISTORIEN FRA ZOO

Det er en vanskelig opgave i nogle få linier at skulle udlægge Strindberg, nok vanskeligere end jeg har evner til. Derfor vil jeg i det efterfølgende hellere fortælle hvad der skete omkring Strindberg, medens han skrev »Den stærkeste« i 1888-1889.

Slutningen på sommeren 1888 blev en voldsom affære i Strindbergs liv. Han og hans familie, som dengang boede på lystslottet »Skovlyst« ved Holte, blev efter vældige skænderier og revolvertrusler smidt ud fra slottet, aviserne skrev skandalehistorier, om Strindbergs forhold til en ung syttenårs tjenestepige på slottet, og han selv flygtede til Berlin på grund af en retslig affære, han også var indviklet i. I disse oprørte dage stod hans hustru Siri von Essen – den finskfødte skuespillerinde – urokkeligt ved hans side, selvom hun vistnok kunne have gode grunde til det modsatte. Hans følelser over for hende svingede kraftigt: »Min ven og jeg er venner igen, – herre Jesus, hvor er den kærlighed dog sejt!« Når banditter og rakkere kastede sig over mig, og jeg var værgeløs, da overgav hun mig ikke – og derfor – derfor!«, skriver han til sin broder. Dette var rent kronologisk de sidste begivenheder inden »Den stærkeste«s tilblivelse, men stykket samler, såvidt jeg kan se, en del tidligere begivenheder i Strindbergs og Siris ægteskab i 1881, havde familien en veninde Helga Frankenfeldt, som også var skuespillerinde og forlovet med Strindbergs ven geograf Anton Stuxberg. Hun var forførende dejlig, og muligvis havde hun og Strindberg haft et forhold til hinanden. Hvorvidt det nu er tilfældet eller ej, så var Siri ihvertfald »Den stærkeste«. Det havde hun også været i forholdet til en anden veninde Ina Torsten Lange i 1870, og til den danske Nathalie Larsen. Såvidt jeg forstår, benyttede Strindberg alle de tre damer som modeller til mlle. Y. Siri von Essen er åbenbart fru X, men begge rollerne er også fra Strindbergs side tænkt som en slags økonomisk afskedspræsent til Siri. Såfremt hun blev alene, kunne hun leve af at rejse rundt med stykket. I Sverige – hvor hun beherskede sproget – skulle hun spille talerollen fru X, i udlandet derimod – hvor det fremmede sprog kunne være en hindring – den stumme rolle mlle. Y. Men hun havde – naturligt nok – aversion mod stykket, hvad Strindberg blev ikke så lidt fornærmet over. Premieren blev udskudt, til det i 1889 kom op ved et rent tilfælde. Da »Frk. Julie« blev forbudt af censuren til forestillingen på Dagmartheatret, lod Strindberg i stedet Siri indstudere og spille »Den stærkeste« med een dags varsel.

Af nogle instruktioner han sendte Siri pr. brev, har jeg plukket enkelte sentenser ud til slut:

Hun er skuespillerinde – altså ikke noget kedeligt fruentimmer.

Hun dramatiserer. Selvom hendes følelser er ægte nok, gør hun dem i attituder.

»Den stærkeste« d. v. s. den mygere. Den hårde standhaftige brister nemlig, men den smidige bøjer udenom – og rejser sig igen!«

Peter Ezsterhas.

Elin Reimer

Jane Jeppesen

Den stærkeste

Dramatisk situation i 1 akt af

August Strindberg

Oversættelse: *Ejnar Plesner*

Iscenesættelse: *Peter Eszterhas*

Personerne:

Fru X.	<i>Elin Reimer</i>
Mlle. Y.	<i>Jane Jeppesen</i>

Dekoration: IVAN MOGENSEN, kostumer: Aarhus Teaters skrædersal v. MARIA DELEURAN, belysning: CARL E. ANDREASEN, sceneteknik: AAGE RISHØJ, friser: CAROLINE NIELSEN.

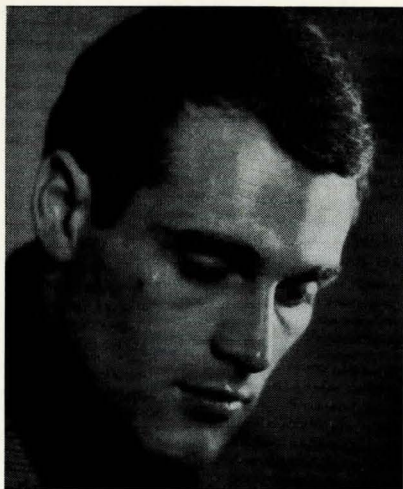
I Spanien – i et værelse i Madrid – sad for nogle år siden en kvinde og hendes søn. De grønne persienner var lukket for, så det skarpe sollys blev holdt ude, og værelset var mørkt. Han kunne kun dunkelt skelne hendes grå hår og skikkelsen i den grønne lænestol. Hun talte og talte uafbrudt, medens de slanke hvide hænder legede med spillekort og lagde kabale.

Hun fortalte ham for første gang om faderen, der under borgerkrigen blev hentet af Francos bødler og siden sporløst forsvandt.

Drengen har aldrig kendt denne fader, han elsker sin moder med en næsten erotisk betonet hengivenhed. Han lytter intenst til hendes talestrøm, hører hvordan hun under kærlighedsmaske marttrer faderens minde, ser pludselig klart gennem alle hendes fraser og tirader, og forstår at det er hende der – om ikke har angivet faderen, så ihvertfald har været med til at få ham dømt. Hun kan forsvare sin handlemåde med religiøse motiver og med sin angst for børnenes fremtid, men forsvaret er så voldsomt, at der bag det kan skimtes andre motiver, gemt i underbevidstheden. Drengen ser hende pludselig klart. Han kan ikke holde op med at elske denne moder, som han hele sit liv har tilbedt, men med en del af sit sind begynder han at hade hende.

Arrabal har beskrevet denne scene i sin nu verdensberømte roman »Bål – Babylon«. Her er vi endnu nær den virkelige oplevelse. »De to Bødler« derimod kunne være en drøm, Arrabal har drømt mange år efter, og hastigt nedskrevet. Den ene søn har spaltet sig i to, had og kærlighed. Faderen er der i kød og blod, og er der dog ikke. Tid og rum er ophævet, rummet er bare et rum – både moderens stue og fængslet hvor faderen blev pint, og der kunne udmærket være gået et par måneder eller år mellem to replikker. Og så er det hele blevet så grotesk og hårdt, at det næsten bliver komisk. Næsten – for det er en bitter komik, beslægtet med den vi fornemmer i et spejlkabinet, når vi ser vore egne forvredne ansigtstræk i de buede spejle. Det er hadets komik, knugende, fordi den er revet ud af kødet af aldrig glemte lidelser.

Gyrd Løfquist.

Lars Lunø

Mime Fønss

De to bøddler

Skuespil i 1 akt af:

Fernando Arrabal

Oversættelse: *Chr. Ludvigsen*

Iscenesættelse: *Gyrd Løfquist*

Personerne:

Moderen	<i>Mime Fønss</i>
Benoit } hendes sønner	<i>Lars Lunø</i>
Maurice }	<i>Peter Eszterhas</i>
Jean, hendes mand	<i>Preben Harris</i>
1. bøddel	<i>Poul Petersen</i>
2. bøddel	<i>Erling Dalsborg</i>

Dekoration: IVAN MOGENSEN, kostumer: Aarhus Teaters skrædersal v. MARIA DELEURAN, belysning: CARL E. ANDREASEN, sceneteknik: AAGE RISHØJ, frisør: CAROLINE NIELSEN.

Et nyt navn i amerikansk teater...

»Jeg gik i Zoologisk have for nærmere at finde ud af, hvordan mennesker lever med dyr og hvordan dyr lever indbyrdes – og med mennesker. Det var sikkert ikke nogen holdbar prøve. Jeg mener... alle adskilt fra alle med tremmer. Dyrene for det meste fra hinanden og menneskene altid fra dyrene. Men når det er i en Zoologisk have, så er det jo sådan.«

Denne replik stammer fra den amerikanske dramatiker *Edward Albee's* første skuespil »The Zoo Story«, som Aarhus Teater's Forsøgscene vil introducere for sit publikum. Denne fængslende dramatiker har aldrig før været vist på en dansk scene, derimod har radioen spillet hans brillante skuespil, *Bessie Smiths Død*.

Edward Albee er født i Washington. Men har boet det meste af sin tid i New York. Han forsøgte sig (først) som lyriker, men slog først igennem i 1958 med sin énakter »The Zoo Story« (Historien fra Zoologisk have). Dette skuespil var naturligvis ikke velegnet for det kommercielle underholdningsteater på Broadway og selv de eksperimenterende scener i New York vægrede sig og stykket fik sin førsteopførelse i Berlin i 1959. Senere blev det dog også spillet i hans hjemland med stor succes.

Handlingen udspilles en søndag eftermiddag i Central Park. En pæn herre sidder på en bænk og læser i en bog. Han har søgt sig et »frikvarter«, borte fra sin kone, to døtre, to undulater og to katte. Pludselig tiltales han af en vagabond. I begyndelsen er vagabonden's spørgsmål harmløse og uskyldige, men efterhånden bliver han mere og mere nærgående. Tilsidst udvikler det sig til et slagsmål, den pæne mand må forsvare sin vante plads på bænken – eller rettere sin vante plads i tilværelsen. Dialogen er i højeste grad en realistisk og naturalistisk samtale mellem to mænd, der forgæves kæmper for at opnå en kontakt med hinanden. Albee har skildret menneskets kontaktvanskeligheder og hvis man skal tro ham, er der ikke langt fra junglen til den ellers så fredelige Central Park.

Problemet i *historien fra Zoo* er, i modsætning til hans andre skuespil, ikke specielt amerikansk. Mon ikke angsten og smerten ved manglende menneskelig kontakt er et alment problem i vore dage? Vi håber Albee må overbevise Dem.

Preben Harris.

Troels Munk

John Hahn-Petersen

Historien fra Zoo

THE ZOO STORY

Skuespil i 1 akt af

Edward Albee

På dansk ved *John Hahn-Petersen* og *Preben Harris*

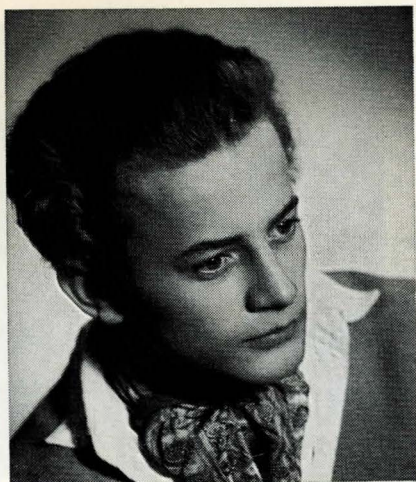
Isenesættelse: *Preben Harris*

Personerne:

Peter	<i>Troels Munk</i>
Jerry	<i>John Hahn-Petersen</i>

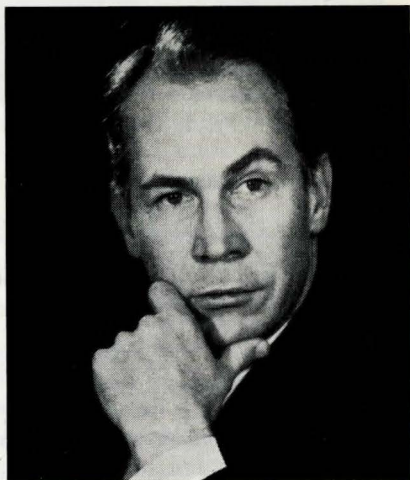
Handlingen foregår en søndag eftermiddag i Central Park.

Dekoration: IVAN MOGENSEN, belysning: CARL E. ANDREASEN, sceneteknik: AAGE RISHØJ.

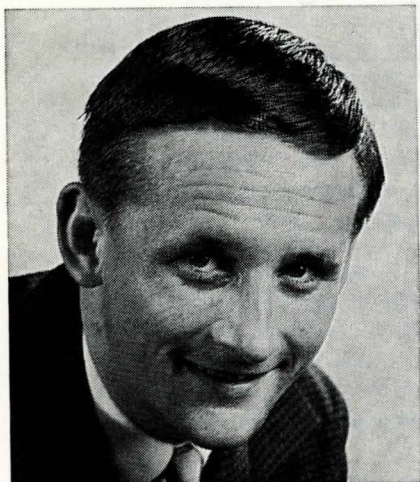

Peter Ezsterhas

*Tre forestillinger
Tre instruktører*

Gyrd Lofqvist

Preben Harris